

A városi polgári iskola ügye.

Kell-e az államosítás?

A múlt héten a közigazgatási bizottság ülésén a főispán beszámolt iskolafelügyelőségéről. Ezen beszámolójában a városi polgári iskoláról is megemlékezett és bizony nem az ellátás hááján.

A lap tudósítja a beszámolóról, mint a nap eseményeinek közzéadására referált a lap szerkesztője nélkül, hogy gondolt volna a cikk nagy horderejéről.

A közigazgatási bizottság ülésén a főispán beszámolója után egyetlen hang sem emelkedett annak az érdekes kulturális témának a védelmére. Krudý főispán természetesen a legnagyobb jóhiszeműséggel mondotta el tapasztalatait. Nem gondolt arra, hogy ez az iskola másoda története mint korábban a háború megkezdésétől végig a megszállás végéig.

A városi polgári iskola volt az, amelyet először vettek katonai kórház céljára át. Volt az az épület kórház, francia, majd szerb kórház és azt az iskola adták át a városnak a szerb eredetű hivatalosnak. Az iskola évek óta állt, egymástól távolabb épületekben volt elhelyezve igazgatója Heller Richárd egyedül az iskolában és így tudta csak fenntartani az iskola rendjét és színvonalát.

Ennek az iskolának csak öt tanuló van. Generációkat nem volt fel és ebben a nevelő munkában egy emberöltő óta országosan részt vett Heller Richárd. Negyven esztendőnél több ideje áll Heller Richárd az iskola élén és minden törekvése az iskola felvirágoztatására irányult.

A főispán mindent nem tudhatna, csak abból ítélte, amit látogatása rövid pillanatában látott. Anonban a közigazgatási bizottsági ülésen ott voltak férfiak, akik a múltat ismerik. Ha ezek az emberek felvilágosították volna a főispánt a helyzetről, meggyőződhetünk az, hogy a főispán más szemmel nézte volna azt a negyven éves iskolát és igazgatóját, csak egy életet át eltöltött beosztott munkáját.

De akkor nem merült volna fel az államosítás eszméje, mert a városi polgári iskola államosítására egyáltalán nincsen szükség. Nincsen szükség erre azért, mert az iskola nemzeti-kulturális szempontból éppen úgy, mint pedagógiai szempontjából mindig hivatalos magánintézet állott. Azok az emberek, akik ismerik a viszonyokat és tudják, hogy a polgári iskola milyen küzdelmeken ment át, informálhatnák a főispánt, kinnek egyáltalán kívánata: hivatalos magánintézet álló iskolák legyenek a városban.

Nincs kémkedés, de letartóztatottak vannak Jugoszláviában

Titkos telefon, hipnózis és egyéb fantasztikus dolgok a magyar kémek szolgálatában

Egyik legutóbbi számban írtunk arról a legújabb kémkedési ügyről, mely Jugoszláviában újból legszembetűnőbb a közvéleményt. A fantasztikus részletekben bővebbé történetek folytatása akadt. A szerb lapok agyremes fantáziája újból működésbe jött és bár a rendőrség hivatalosan megtagadta a szerb sajtó kérését, a Vreme című belgrádi lap Újvidéken újabb kémkedési esetet leplez le. A kémkedésről a következő cikk jelent meg a Vreme legutóbbi számában:

— A katonai és polgári hatóságok már több mint egy éve hajszolnak egy Vracarics nevű hírhedt embert, de csak most sikerült az újvidéki rendőrségnek elfogni. Bebizonyított nyert az, hogy Brezaries összeköttetésben volt a hivatalos Magyarországgal, zsonnan negyvennyolc éves pénzt kapott. Ezzel a pénzzel legelőször Kovács Mancika 28 éves örege és több gyermeke, egyébként nagyon szegény családot vesztette meg Kovács Mancika rögtön összeköttetésbe

lépett egy magasabb tisztúval, akitől kicsalt minden fontosabb adatot hadseregüknek a határon való mozgásáról.

— Vrees rice egyidejűleg megismerkedett egy Vujkovic Sektóval, aki nevű szabadkai telefonosával, aki köztudott volt minden fontosabb beszélgetést, amit a telefonnal kihallgatott. A rendőrségi kihallgatásnál Vujkovic Sektó azt mondta, hogy Vracarics hipnózis segítségével szuggesztálta őt, hogy végezze azt a munkát, Vracarics azt mondta neki, hogy ezt a vajdasági katolikus magyar püspök kívánságára kell tennie. Vujkovic Sektó azt mondta nagy vallási fanatizmusát ismeretes.

— A letartóztatottak között van bizonyos Schwarz Márton is, aki ismeri, hogy nagyobb pénzösszeget kapott Vracarics-tól. A letartottak addig az állítások még bizonyos új részletek lepleztek le, akik nagyjából újvidéki tekintélyes családok tagjai. Az egész ügyet illetően a letartottak az újvidéki törvényszék.

Ismét fellépett a vörheny. A város közegészségügyi állapota.

A város közegészségügyi állapota a tisztifőorvos legutóbbi jelentése szerint teljesen kielégítő volt. A fertőző betegségek, járványok, az elmúlt hónapok alatt nagyban pusztítottak a városban, de különösen a külső periferiákban alban maradtak. Az orvosi kar kezelték a küzdelmet folytatott, mely részint a betegség, részint a közhigiéni indolenciája ellen folyt. A küzdelem sikerrel is végződött és a járványt sikerült kisebb áldozatok után teljesen elnyomni.

Örömmel és megelégedéssel olvastuk akkor a főorvos jelentését és a bajai orvosi kar iránt a legnagyobb tiszteletet éreztük és hálásak vagyunk ma is. Az az önfeláldozó és sikeres munka, melyet

az orvosi kar ebben a kritikus napokban végzett a legnagyobb szánalomra érdemes megemlékezés a várost a nagy veszedelméről, a vérhas és vörhenyjárvány féltelen pusztításáról.

A főorvosi hivatal legutóbbi jelentése azonban már újabb aggodalommal tölti el bennünket. A vörheny ismét jelentősen. A harc tehát újból megkezdte a betegség ellen. Remélhetőleg nem lesz komolyabb lefolyása az egyelőre szorványosan jelentkező fertőző betegség, de a közhigiéni ügyelmélet már most felhívja, hogy a legkisebb gyanús tünetnél orvoshoz forduljon mindenki, mert a késedelemkedés és hanyagosság súlyos következményeket vonhat maga után.

Bűnvádi eljárás Markovics volt szerb szolgabíró ellen. Lopott a bajai zsákmányból.

Még emlékezhetünk arra a szerb kalugyerből magyar újságíróvá és újságíróból szerb szolgabíróvá vedlett Markovics Nikolára, aki itt Baján volt a szerb "járás" főszolgabírája. A közigazgatáshoz egyáltalán nem

konyított, de nagyserdén értett a községek megszereléséhez. Minden perében kitalált valami ügyet arra, hogy a községeket megszerelje. Egyszer Zomborban kiállítását rendeztek a szerb "képzőművészek." A

szolgabíró az felhívta a községek elöljáróságait, hogy tanácsot adjanak részére vásároljanak képeket Zomborban. A kutya az hederített rá. Senki se vette a rá a piktorok másolmányát. Erre megharagudott Markovics és megrendelt egyik belgrádi piktornál egy történelmi képet, amelynek témája Petár király visszavonulása az albán hegyek között. A községekhez réparancsolt, hogy három nap alatt 40000 koronát beszedjenek. A pénz begyűlt, a piktor kapott belőle 20000 koronát és a többi a főbíró az intézte el.

A képet, valami dílet és puszta szöveget, kifüggesztette a szolgabírói hivatalba és meghívta a bajai községeket, hogy tekintse meg. Pénzre, senki sem volt rá kíváncsi.

Következően a rácsok kivételével előtt nagy tanácskozás volt a városban. Megjelent a moslószerb szerb a főispán, a szabadkai főispán és még egy oszmán "elöljáróság" kérték Markovicsot. Hogy mi volt a tanácskozás tárgya, mi volt a határozat, nem lehet tudni, csak azt lehet látni. A városban az a hír volt elterjedve, hogy arról tanácsoztak, hogy kiállításra minden elvitt képet elvinnék Bajáról és a határon elvitték.

Néhány napra rá megtörtént a kiállítás. A kiállítás és vittek, különösen a környékről mindezt, amit lehetett. Munkát, orvokat, csapófogókat, pénzt. És sok pénz, marha, ló, gép, minden eszén-szállás alkalmódott a Satojkov alispán és Markovics bajai szolgabíró keze alatt.

Satojkovot a zombori törvény szerb most büntette meg súlyos börtönbüntetéssel.

Markovicsot, a hírhedt bajai, a kiállítás után topolyai főszolgabíró felfüggesztették állásáról és — szabadkai hírek szerint — letartóztatták. Markovicsot most vonják felelőségre azért, hogy a bajai és járásbeli holmiakat ellopja.

Érdekes megemléteni, hogy amikor a kiállításnál dr. Kiss György kormánybiztos felmértette Markovicsot, hogy adja át hivatalát, az revolvert emelt dr. Kiss főispánra.

Egyébként, amint szabadkai lapokban olvastuk, Markovics ellen egyéb ügyekben is folyik bűnvádi eljárás.

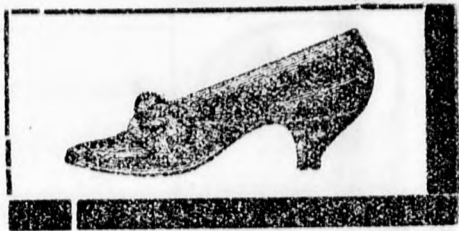
Értekezlet a pénzügyminiszternél. Kállay Tibor pénzügyminiszter ma déli egy órára értekezletre hívta össze az érdekképviseleteket, hogy a külföldi követelésekből és tartozásokból eredő károk miként való megosztását megvitassák.

1922. d. ...
 Ne ...
 STEL ...
 ANA ...
 Veaze ...
 Azért ...
 a barát ...
 dereka ...
 egy gaz ...
 kecses ...
 osinos ...
 roszban ...
 találko ...
 ayörkö ...
 isány ...
 belehaj ...
 dohoz ...
 ábainak ...
 zép, apr ...
 plamp ...
 mert ...
 nek ...
 mentem ...
 áttam, ...
 szitt ...
 nagy ...
 ságura ...
 ben el ...
 gon, a ...
 aszker ...
 isány ...
 uves ...
 em töle ...
 — Ma ...
 vány ...
 kös ...
 lábuk ...
 A le ...
 csuklé ...
 — Ha ...
 — A ...
 A váro ...
 be a ha ...
 fizetend ...
 egy 2 ...
 tottak ...
 a szeg ...
 görében ...
 kibérelt ...
 és pad ...
 elsőren ...
 a ross ...
 filredol ...
 — F ...
 a Nea ...
 céjéb ...
 két fia ...
 tulajdo ...
 cunált, ...
 isben ...
 ben. A ...
 385 ...
 UR ...
 SZE ...
 d. n. 4 ...
 halga ...

Ne essen kétségbe, hogy cipőt kell vennie

Győződjön meg róla, hogy nálam még rendkívüli olcsón vásárolhat, amíg a regebbi készlet tart.

STELLNER ZSIGMOND cipőraktára (Grauau-gáz) Vörösmarti-utca 1.

A NAPÉSEMENYEI

Veszedelemes járvány.

Azért győződtem meg, hogy a barátnőm kislányában, mert a dereka olyan hajlékony, mint egy gazellé és apró lábcsukái kecsesen mozognak. Nagyon fészkes az egész. Tegnap a városban járva a dolgom után és találkoztam a kislánnyal. Győződve néstem végig a kislány kecses alakján, de szinte belehajított valami fájdalom a dohos szíembe. A kislány kicsi lábainak valami baja eshetett. A szép, apró láb helyett nagy plump lábak eseltek ránk. Nem mertem megszólítani a kislányt mert bizonyára fájdalmat okoztak neki kérdéseim. Tovább mentem és ekkor megdöbbenttem, hogy a legelső jól öltözött fiatal leánynak olyan szelid nagy a lába, mintha vasláncsúlyosra dugdák volna. Miközben elhúzódtam a kislánytól, a város háza kapujában össesikerültem a barátnőmmel, a kislány édesapjával, aki egyebeknél neves orvos és ráadásul kétszemtől is.

— Mondd ügve, milyen járvány dúróng a fiatal leányok között, hogy ilyen vastag lett a lábuk.

A leánytől apa fájdalomtól elcsuklé hangon mondta:

— Hécpő.

— A város kukoricája.

A városi hérlők most szállítják be a hasonbéri Szaszeg című finetendő kukoricát. Eddig mintegy 2-3000 métermázsát szállítottak be, melyet a város részint a szegényházi és Gergely térségében, részint az erre a célra kibérelt Weidinger-féle górszobák padlázon helyez el. A tengari elsőrendű minőségű. A mérésnél a rossz csöveket kiválogatják és fildobják.

— **Fiatalokor tolvajok a Nemzeti-Szálloda pincéjében.** A Nemzeti Szálloda két fiatalokor alkalmazottja a tulajdonos pincéjébe kulcsokat csinált, melyek segítségével több ízben tettek látogatást a pincében. A pengős és likőrös üvegek között alapos pusztítást vittek.

URÁNIA

A bécsi Sacha-filmgyár újonsága

Arany az utcán

SZERDÁN
d. n. 4-6-8
órakor

Egy pénzfedelem tragédiája 6 f.
Főszerepekben Liane Haid és Reinhold Schüzel. — Csak felnőtteknek!

Csak a madarasi tolvajok vonultak fel a vásárra.

A detektívek eredményes munkája.

Megirtak már, hogy a tegnapi vásár alkalmával a városi tolvajok nem vonultak fel a vásárra az ellopott holmikkal, hanem az ellopott holmikkal a vásárra. A vásár esendben múlt el, passzara a vásárosok között senki sem ment a rendőrségre, de a rendőrség éles szemű detektívei mégis lefűlétek 13 gyusuz alakot, akik közül 4 még ma is a rendőrség hűvös cellájában várja az igazságszolgáltatás büntetését.

A rendőrségtől nyert információk szerint a tegnapi vásáron csak a madarasi városi tolvajok jelentek meg, akik sok borsot szőttek a rendőrség orra alá. A detektívesület tagjai alapos megfigyelés alá vették a területet és sikerült nekik tetűvéreik névlistáját a rafinált tolvajok között. A madarasi tolvajok nem kétségbeesettek, mind napról napra módszer szerint dolgoznak. A kiscemeter elő felvonul egyenként egy városi. Kezen, vagy legfeljebb háraman állnak közvetlenül a sátor elé, négyen-ötven a háttérben bémészakodnak sebzedugott kézzel, fűtyrészva. Most a sátor

előt kezdődik az alku. Egy óvatlan pillanatban már egy csomó értékes holmi az egyik házi bémészakodó feneketlen zsebében tűnik el, aki hamarsan szép lassu léptekkel odébb áll. Ha lehet a másik bémészakodónak is juttatnak az átvásárlók a portékából, amikor azután eleget lopnak, ők is odébb állnak. Ha a vásáros rájön a lopásra és lérmát csap, az átvásárlók mölt menekdva utasítják vissza a vádat. Nem is találunk semmit sem rájuk. A vásár bevégetésével azután cenzúrakodnak a lopott jószágokon.

A rendőrség egy ilyen tolvajjárásukat csipet el a teguspi vásáron. Szakál József madarasi polgár volt a főtolvaj, aki a lopott jószágokat a hátul állókhoz akarta csuszátetni. A lebeszélő detektívek azonban teltem érték Szakál gazdát és társaitval együtt a rendőrségre kísérték. A társak közül az egyikről ki derült, hogy a szegedi hadbíróség már régóta kőrösi. An eljárás megindult a tolvajjárás ellen.

véghez, míg egy napon rájűttek a lopásra. A tetűvéreket előlították. A lopott borok, pengősök és likőrök egy részét megitták. A két Szaszegét egyelőre megállapítani nem lehetett. A nyomozás folyik.

— **Az Urániában nem mekedden, hanem ma dan lesz előadás A pompás műsor iránt máris általános, nagy az érdeklődés.**
x Bajavideki Közgazdasági Banknál kapható jó minőségű fűtési darabos szén és gázgyári keksz.

Egy különös história,

amelyben arról vagyonszó, hogy a t. parasztaaszony a t. naccságnak, a naccsága pedig a parasztaaszonynak ad igazat.

Sin: esibepiac Baján. — Diszletek: barátok kezfálás ki-ről olyanok, minők éppen egy baromfi-piacon láthatók. — Idő: természetesen jelenkor. — Szereplők: parasztaaszony (fődiáktor, 100 drb nyalka liba boldog tulajdonosa), vevő (alázatos, leütézt, szánandó alak), kőrös: nagyon vegyes.

Vevő: Adj Isten nénikém!
Parasztaszony: Jó reggelt kegyűském, mit kíván?

V: Hízott ludak ezek?
P. a.: Hát nem látja maga, hogy ezek alig mozognak! (Az egyik libuska hirtelen lendülettel kőnyedén fűröppen).

V: (félénken) No, nem lehetnek nagyon kővérek.

P. a.: Persze, maga azt akarná, hogy olyanok legyenek, mint a hízott úkrök, ugy-e?

V: (találva érvén magát, hallgat, tapogatódnás a libák között.) Mi lesz a legvégső ára?

P. a. alacsonyra szabott árára a vevő félfélé történő licitálásnak folyamatát az olvasó élénk fantáziájára bízom. Végre he-

rokkus bizántsággal történő meggyesés az árban.

V: Mérjük csak meg az én mérlegemen. (Mérés.) 6 és fél kiló.

P. a.: Az én karomérlegem pontosabb, és a liba otthon többet húzott. (Mérés: libegés fölfelé-lefelé, tologatás jobbra balra, bizonytalanság az egész vonalon.)

V: (Mégései a nehezen helyreállított egyensúly eredményé). 6 kiló Ugyúteszik, az én mérlegem rossz.

P. a.: (Rieszmél, hogy 100 karosa libái egyikének személyazonosságát eltévesztette) De biz'a kedves naccsága mérlege jó, mert az enyém már berongdósodott és nem jár pontosan.

A kölcsönös bizalom és a mérlegek kölcsönös dicserete tart legalább egy óra hosszat. Csoportosulás, földfeletti moraj, tülekedés. Végre egy harmadik mérleg, valshol a negyedik utá-ban egy fűzmeszél, dűti el a kétes értékű igazságot.

Vevők kőrusa: Morál: állítsanak fel hitelen városi mérleget, nehogy télen megdermedjünk, nyáron megsűljünk a vitás kérdések eldöntéséig.

Libák kőrusa: Mi is energikusnak csatlakozunk előttünk szólók véleményéhez, mert már mi meguntuk a sok meghatározhatást!

Még nincs vége a (piaoi) komédiának; függőy még nem gördül le. FRL.

Szerkesztői üzenet.

Annak az asztaltársaságnak a Nemzeti Kávéházban, amely ellentétet lát a gágyár áremeléséről szóló vesztérikhűk és a tárgyalás eredményéről szóló referádánk között, azt üsönjük, hogy a vesztérikhűk a gágyárban a mi álláspontunkat tákrűsi vissza, a referáda pedig szaran beszámoló egy eseményről. Amit pedig ott megjegyeztek az alantas gondolkodás módra vall és megint igaz az a kősmondás, hogy: Wie der Schelm ist, so denkt er.

Mai zürichi nyitás:

Budapest 0-23.
Berlin 6 1/2, Hollandia —
Newyork 528 1/2, London 2398,
Páris 3710, Milánó 2605, Prága
1685, Budapest, 23, Zágráb
180, Zsófia —, Varsó —, Bécs
00075, osztr. bélyegzett 000-76

